

UCHWAŁA NR XXIX/ 208/2021

RADY GMINY Piszczac

z dnia 30 grudnia 2021 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny
w Gminie Piszczac na lata 2022- 2024**

Na podstawie art. 40 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. 2021, 1372 z późn. zm.), art.176 pkt 1 i art.179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020r., poz. 821 z późn. zm.), uchwala się, co następuje:

§ 1.

Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Piszczac na lata 2022-2024 stanowiący Załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Piszczac oraz Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Piszczac.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2022 roku.

Przewodniczący Rady Gminy

Grzegorz Panasiuk

UZASADNIENIE DO UCHWAŁA NR XXIX/ 208/2021

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji gminnych 3-letnich programów wspierania rodziny.

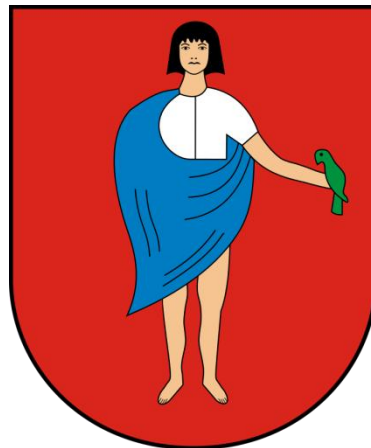
Celem Programu jest zaplanowanie i podjęcie działań w zakresie pomocy rodzinom przeżywającym różnego typu trudności zakłócające lub uniemożliwiające prawidłowe wypełnianie podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz stworzenie spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodzin. W świetle założeń ustawy, pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, aby zarówno działania, jak również decyzje względem rodziny i jej członków były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji, tj. pomocy społecznej, szkoły, sądu, policji, itp.

Załącznik do Uchwały Nr XXIX/208/2021

Rady Gminy Piszczac

z dnia 30 grudnia 2021

Program Wspierania Rodziny na terenie Gminy Piszczac na lata 2022-2024

Piszczac, 2021

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	5
UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU.....	7
PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU	8
CHARAKTERYSTYKA GMINY PISZCZAC	9
ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH I WSPIERANIA RODZINY	12
ANALIZA DANYCH ZASTANYCH W ZAKRESIE SYTUACJI DZIECKA I RODZINY W GMINIE PISZCZAC	13
POMOC SPOŁECZNA.....	13
PROBLEM PRZEMOCY WŚRÓD RODZIN	17
PROBLEM ALKOHOŁOWY WŚRÓD RODZIN	20
ANALIZA SWOT	21
CELE,ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU.....	23
ADRESACI PROGRAMU	27
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	27
MONITORING PROGRAMU	28
WSKAŹNIKI MONITORINGOWE.....	28
EWALUACJA PROGRAMU	29

Wykaz skrótów:

GBP – Gminna Biblioteka Publiczna
GCKiS – Gminne Centrum Kultury i Sportu
GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
GUS – Główny Urząd Statystyczny
NGO (ang. non-government organization) – organizacja pozarządowa
PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
PUP – Powiatowy Urząd Pracy
ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
UG – Urząd Gminy
ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

WPROWADZENIE

Rodzina jest środowiskiem życiowym niemal każdego człowieka. Stanowi integralną część każdego społeczeństwa, a zarazem jego najmniejszą i podstawową komórkę. Jest najważniejszą grupą społeczną, w której człowiek przychodzi na świat i z którą łączą go wielorakie związki do końca życia. Jest grupą małą, pierwotną, o przewadze więzi osobistych, odznacza się międzypokoleniową i wielopokoleniową

trwałością więzi, a członkostwo w niej jest autentyczne, dobrowolne i w zasadzie nierozzerwalne (za wyjątkiem porzucenia, rozwodu)¹.

Procesy industrializacji, urbanizacji i migracji w znaczący sposób zmieniły życie całych społeczeństw i rodzin. Przeobrażeniu uległa nie tylko struktura rodziny, ale również sposób jej funkcjonowania. Zmienił się model rodziny, zmalała liczebność rodziny, wzrosła jej anonimowość. Obok zinstytucjonalizowanego małżeństwa i rodziny funkcjonują alternatywne formy życia rodzinnego.

Współczesny model rodziny z typu autorytatywnego przekształcił się w typ rodziny partnerskiej. W wyniku reorganizacji władzy rodzinnej, znaczącą jej część w rodzinie przejmuje matka – żona. Wskutek wspólnego rozwiązywania codziennych spraw, wspólnych doświadczeń małżonków, kształtuje się między nimi partnerski styl wzajemnych interakcji. Małżonkowie posiadają równe prawa i obowiązki. Kobieta i mężczyzna stają się równorzędnymi partnerami pod względem wykształcenia, pozycji społecznej, zainteresowań społecznych². Według Jana Żebrowskiego zmiany w strukturze wewnętrznej rodziny obejmują trzy zasadnicze elementy: zmianę pozycji i ról małżonków, zmianę pozycji dziecka w rodzinie oraz proces autonomizacji jednostki³.

Główną przyczyną kształtowania się modelu partnerskiego w rodzinie jest wzrost niezależności ekonomicznej i psychicznej kobiety, która stanowi o poszerzeniu jej samodzielności życiowej. Kobiety – matki podejmują pracę zawodową, dążą do samorealizacji, niezależności. Rozwijają swoje pasje i zainteresowania. Nie poświęcają już całej swojej uwagi i czasu tylko na wychowanie dzieci i dbanie o dom. Mężczyźni nie są już tylko jedynymi żywicielami rodziny, ale również uczestniczą w pracach domowych, w opiece i wychowywaniu dzieci.

Dynamiczne zmiany w zakresie życia rodzinnego, których współcześnie doświadczamy, spowodowały destabilizację niektórych rodzin. Pojawiły się problemy opiekuńczo-wychowawcze, uzależnienia, izolacja społeczna. Osłabieniu lub zerwaniu uległy więzi rodzinne, co istotnie wpłynęło na strukturę rodziny, jej spójność, pozytywne stosunki między wszystkimi członkami, zaburzyło to równowagę wewnątrzrodzinną oraz wpłynęło na: poczucie bezpieczeństwa domowników, rozwój osobowości dziecka, zdolności adaptacyjne.

Przemiany gospodarczo-kulturowe kształtujące życie społeczeństwa spowodowały znaczny wzrost liczby osób bezradnych, nieradzących sobie z problemami dnia codziennego. Pojawiły się zjawiska o charakterze globalnym, tj. choroby cywilizacyjne, rosnący odsetek ludzi starych, migracje oraz lokalnym, tj. ubóstwo, bezrobocie, niewydolność opiekuńcza i wychowawcza, uzależnienia, brak poczucia stabilizacji życiowej i zawodowej, brak poczucia bezpieczeństwa socjalnego, poczucie osamotnienia, rozpad rodziny, itp.

Wśród czynników, które składają się na dezintegrację rodziny, wymienić należy: niezaradność życiową członków rodziny, brak stabilizacji zawodowej oraz materialnej, niewydolność wychowawczą rodziców i zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, niski poziom kulturalny, intelektualny oraz moralny dorosłych, a także

¹ Kawula S, Brągiel J, Janke A., *Pedagogika rodziny*, Toruń 1999, s. 49.

² Cudak S., Wybrane cechy współczesnego modelu życia małżeńskiego i rodzinnego, [w:] *Pedagogika rodziny*, red. S. Cudak, Kielce 2007, s. 7.

³ Żebrowski J., *Współczesne przeobrażenia w funkcjonowaniu rodziny polskiej*, [w:] *Rodzina polska na przełomie wieków. Przeobrażenia, zagrożenia, patologie*, red. J. Żebrowski, Gdańsk 2001, s. 23.

alkoholizm jednego lub obojga rodziców i przemoc. Zazwyczaj niekorzystne sytuacje w rodzinie współwystępują ze sobą. Z tego powodu coraz więcej rodzin i dzieci wymaga specjalistycznego wsparcia i zaangażowania wielu instytucji w przezwyciężanie istniejących dysfunkcji. Szukając prób pomocy dziecku, uwagę należy skupić nie tylko na problemach dziecka, ale także na problemach jego rodziny. Wobec tego w pracy socjalnej zaproponowano oddziaływanie zindywidualizowane nakierowane w pierwszej kolejności na dzieci, a w drugiej na matki, gdyż to głównie kobiety są beneficjentami pomocy społecznej.

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości.

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji gminnych 3-letnich programów wspierania rodziny.

Celem Programu jest zaplanowanie i podjęcie działań w zakresie pomocy rodzinom przeżywającym różnego typu trudności zakłócające lub uniemożliwiające prawidłowe wypełnianie podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz stworzenie spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodzin. W świetle założeń ustawy, pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, aby zarówno działania, jak również decyzje względem rodziny i jej członków były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji, tj. pomocy społecznej, szkoły, sądu, policji, itp.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dokonała podziału zadań i kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej. Poniższa tabela przybliży ten podział.

Tabela 1. Podział zadań i kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej

GMINA	POWIAT	SAMORZĄD WOJEWÓDZKI
→ Profilaktyka i wspieranie rodziny.	→ Piecza zastępcza rodzinna i instytucjonalna, → usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej, → adopcja.	
→ Asystent rodziny, → placówki wsparcia dziennego, → rodziny wspierające,	→ Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka, → placówki opiekuńczo-wychowawcze, → usamodzielnianie,	→ Ośrodek adopcyjny, → regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna, → Interwencyjny Ośrodek Preadopcyjny.

→ inne podmioty lub instytucje działające na rzecz rodziny.	→ organizator rodzinnej pieczy zastępczej (koordynator), → rodziny pomocowe.	
---	---	--

Źródło: Opracowanie własne w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

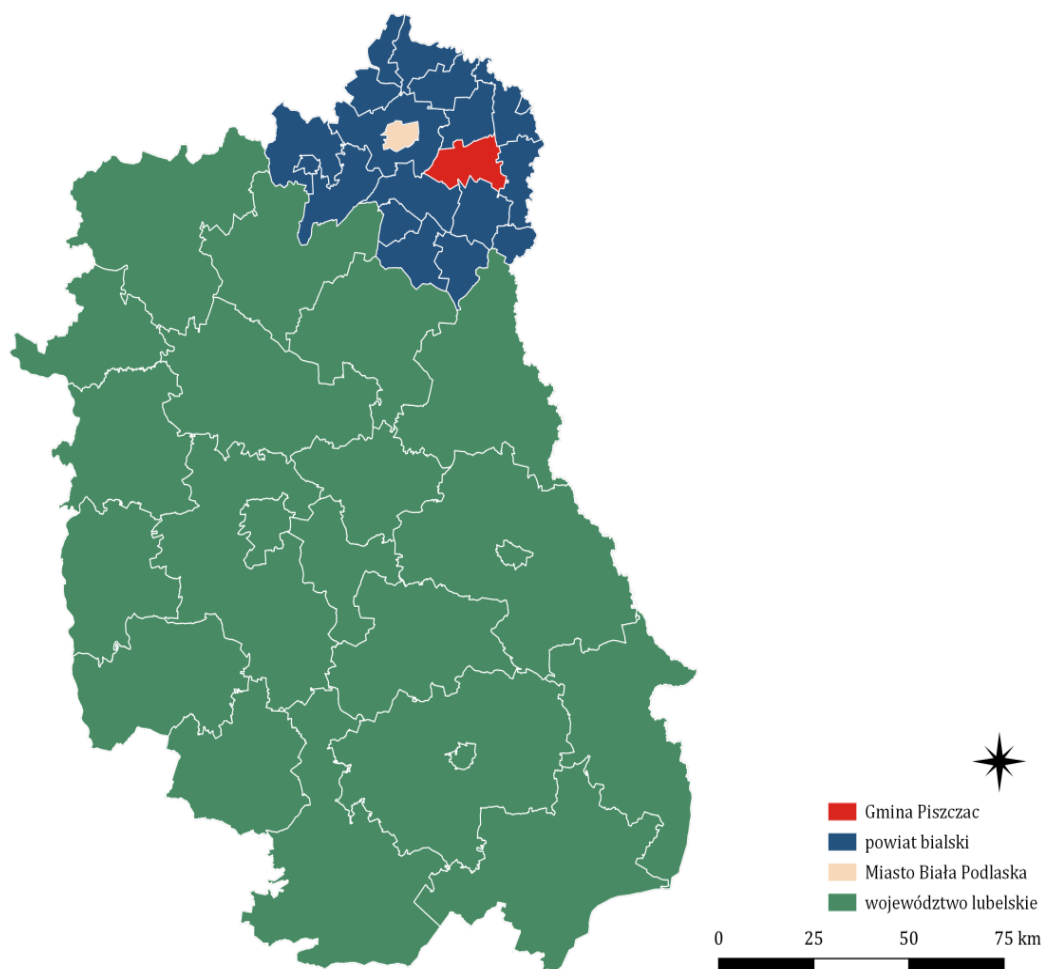
Zapisy **Programu Wspierania Rodziny na terenie gminy Piszczac na lata 2022-2024** są odzwierciedleniem standardów i norm prawa wynikających z ustawodawstwa krajowego, znajdujących się m.in. w:

- Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 114, poz. 946),
- ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),
- ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249),
- ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119),
- ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050),
- ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. 2020 r. poz. 111 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 877 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. 2021 r. poz. 1744),
- ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. 2020 r. poz. 1359).

CHARAKTERYSTYKA GMINY PISZCZAC

Piszczac jest gminą wiejską, w województwie lubelskim, w powiecie bialskim. Teren Gminy zajmuje 169,92 km² powierzchni całego powiatu. 24% jej obszaru to użytki leśne, z kolei użytki rolne stanowią 68%. Graniczy ona z gminami: Biała Podlaska, Kodeń, Łomazy, Terespol, Tuczna oraz Zalesie.

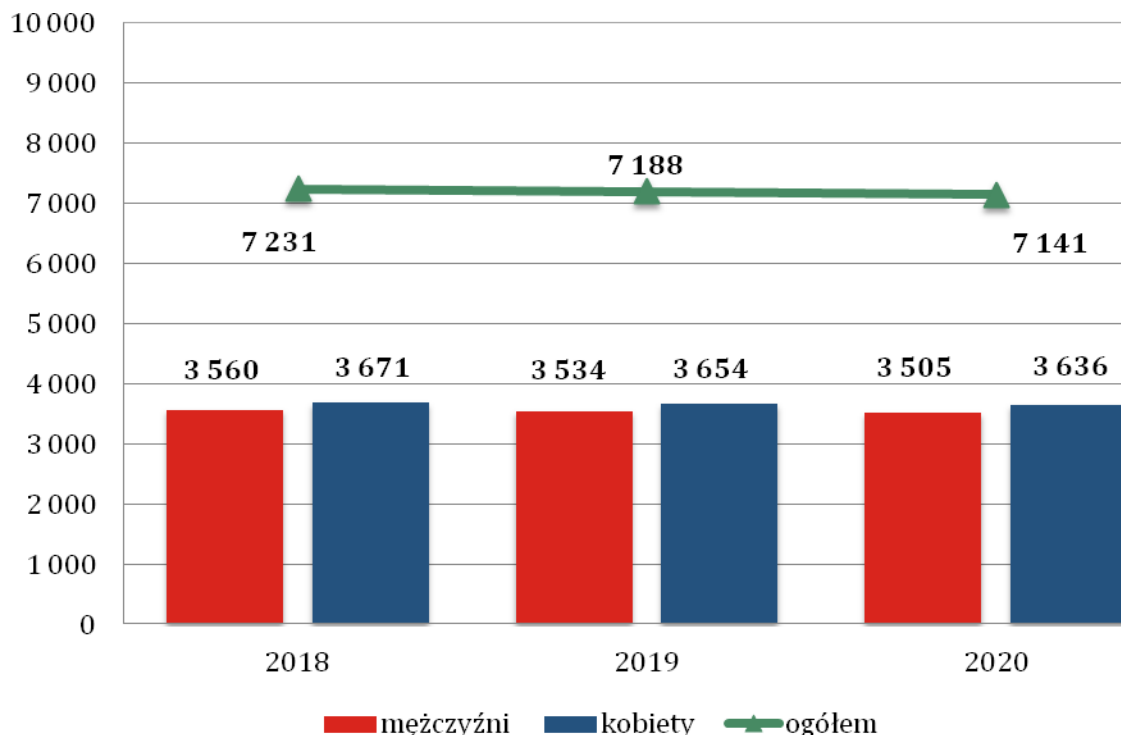
Rysunek 1. Położenie gminy Piszczac na tle powiatu bialskiego oraz województwa lubelskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych (Bdot10k)

Gminę Piszczac zamieszkuje 7 141 osób (stan na 31 grudnia 2020 roku). Na przestrzeni ostatnich lat populacja Gminy nieznacznie się zmniejszyła, a spadek w stosunku do 2018 roku wyniósł 1,2%. Liczba mężczyzn zamieszkujących Gminę jest nieznacznie mniejsza od liczby kobiet – stanowią oni bowiem 49% (3 505 mężczyzn) ogólnej liczby ludności Gminy, natomiast kobiety 51% (3 636 kobiet). Współczynnik feminizacji w gminie Piszczac wynosi 104, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypadają 104 kobiety.

Wykres 1. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Piszczac na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W gminie Piszczac w 2020 roku przyrost naturalny na 1000 ludności kształtował się na poziomie -3,49 co oznacza, że wskaźnik ten przyjmował wyższą wartość niż w powiecie bialskim (-5,21) oraz województwie lubelskim (-4,38). W przypadku Gminy zauważalny jest trend spadkowy w zakresie przyrostu naturalnego na 1000 ludności.

Tabela 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminie Piszczac w porównaniu do powiatu bialskiego i województwa lubelskiego na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
gmina Piszczac	-1,37	-3,33	-3,49
powiat bialski	-1,86	-2,21	-5,21
województwo lubelskie	-1,69	-1,77	-4,38

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w Gminie według ekonomicznych grup wieku w 2020 roku przedstawiała się następująco:

- 19,0% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym – 0-17 lat;
- 61,3% mieszkańców Gminy było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64;
- 19,6% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym – 65 lat i więcej dla mężczyzn, 60 lat i więcej dla kobiet.

Poniższa tabela prezentuje ekonomiczne grupy wiekowe w gminie Piszczac. Na przestrzeni lat 2018-2020 dostrzegalne są wahania udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. Odsetek osób w wieku produkcyjnym w latach 2018-2019 uległ spadkowi, następnie w latach 2019-2020 utrzymywał się na stałym poziomie. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w Gminie prezentuje się na odmiennym poziomie w odniesieniu do wskaźników w całym kraju. W Polsce jest to 18,2% osób w wieku przedprodukcyjnym, 59,5% w wieku produkcyjnym oraz 22,3% w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2018-2020 (w procentach)

wyszczególnienie	2018	2019	2020
wiek przedprodukcyjny	18,9	19,0	19,0
wiek produkcyjny	61,7	61,3	61,3
wiek poprodukcyjny	19,3	19,7	19,6

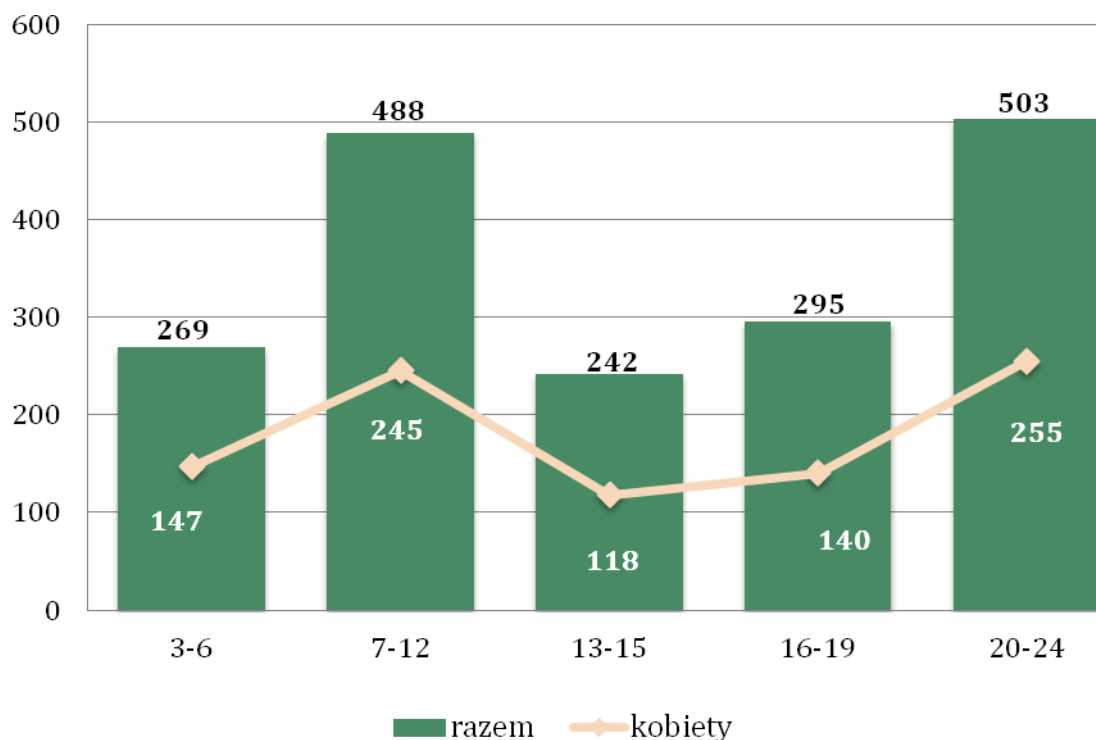
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Rozbudowana infrastruktura sportowa, rekreacyjna, czy kulturalna to ważny aspekt funkcjonowania gminy Piszczac, którą ma kluczowy wpływ na podnoszenie jakości życia mieszkańców. Działalność kulturalną na terenie Gminy prowadzi **Gminne Centrum Kultury i Sportu**.

Upowszechnianie wiedzy i kultury w Gminie jest również zadaniem **Gminnej Biblioteki Publicznej**. Biblioteka jest samorządową instytucją kultury, która służy rozwojowi i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych, informacyjnych i kulturalno-oświatowych mieszkańców.

W wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) w 2020 roku było 1 797 mieszkańców gminy Piszczac, w tym 50,4% stanowiły kobiety. Rozpatrując kwestię ludności Gminy z podziałem na poszczególne edukacyjne grupy wiekowe możemy zauważyć, że najwięcej osób miało w przedmiotowym roku 20-24 lata (503 osoby). Ludność Gminy według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku prezentuje wykres nr 2.

Wykres 2. Ludność gminy Piszczac według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W skład placówek oświatowych gminy Piszczac wchodzi:

- Szkoła Podstawowa w Dobryncu,
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Połoskach,
- Szkoła Podstawowa im. K. Makuszyńskiego w Zespole Placówek Oświatowych w Piszczacu,
- Szkoła Podstawowa im. T. Kościuszki w Chotyłowie w Zespole Placówek Oświatowych w Chotyłowie,
- Przedszkole samorządowe w Chotyłowie,
- Przedszkole samorządowe w Piszczacu.

Dodatkowo na mocy porozumienia ze Starostą Bialskim Gmina prowadzi Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Zalutyniu, w skład którego wchodzi: Szkoła Podstawowa Specjalna, Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy oraz Internat.

ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH I WSPIERANIA RODZINY

Do istotnych zasobów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych funkcjonujących na terenie gminy Piszczac należą:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Urząd Gminy,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- placówki oświatowe,
- ośrodki zdrowia,
- Gminne Centrum Kultury i Sportu,
- Gminna Biblioteka Publiczna,
- instytucje kościelne,
- organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO).

Są to podmioty prowadzące działalność na rzecz rozwiązywania problemów społecznych oraz wspierania rodziny, bądź tą działalność wspomagające. Działają również na zasadzie współpracy międzyinstytucjonalnej.

Do zasobów osobowych działających na rzecz rozwiązywania problemów społecznych oraz wspierania rodziny w gminie Piszczac można zaliczyć:

- pedagogów i psychologów zatrudnionych w placówkach oświatowych, wychowawczych;
- terapeutów uzależnień;
- kuratorów społecznych oraz zawodowych;
- członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej;
- funkcjonariuszy Policji,
- pracowników ochrony zdrowia.

ANALIZA DANYCH ZASTANYCH W ZAKRESIE SYTUACJI DZIECKA I RODZINY W GMINIE PISZCZAC

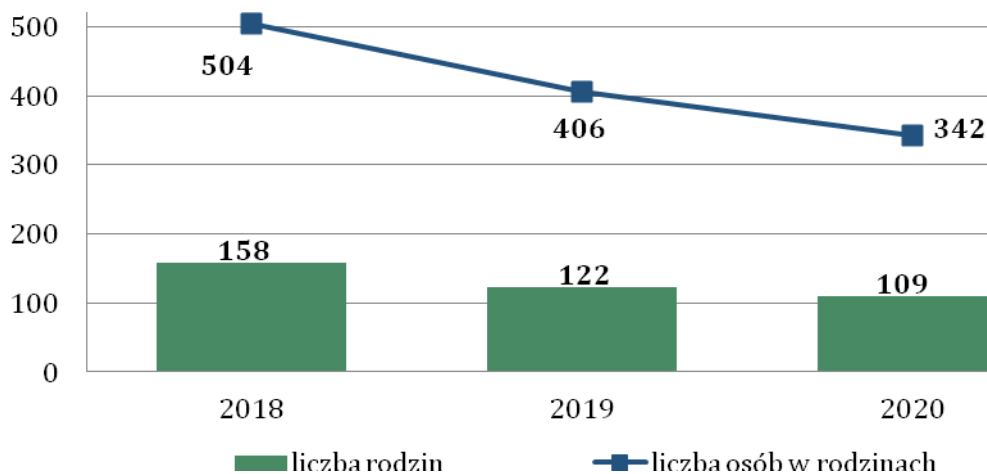
POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

W 2020 roku z pomocy społecznej skorzystały 342 rodziny z gminy Piszczac. Na przestrzeni lat 2018-2020 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie zmniejszyła się o 31% (w 2020 roku względem 2018 roku), natomiast liczba osób w rodzinach uległa spadkowi o 32%. Szczegółowe dane w tej kwestii przedstawia wykres poniżej.

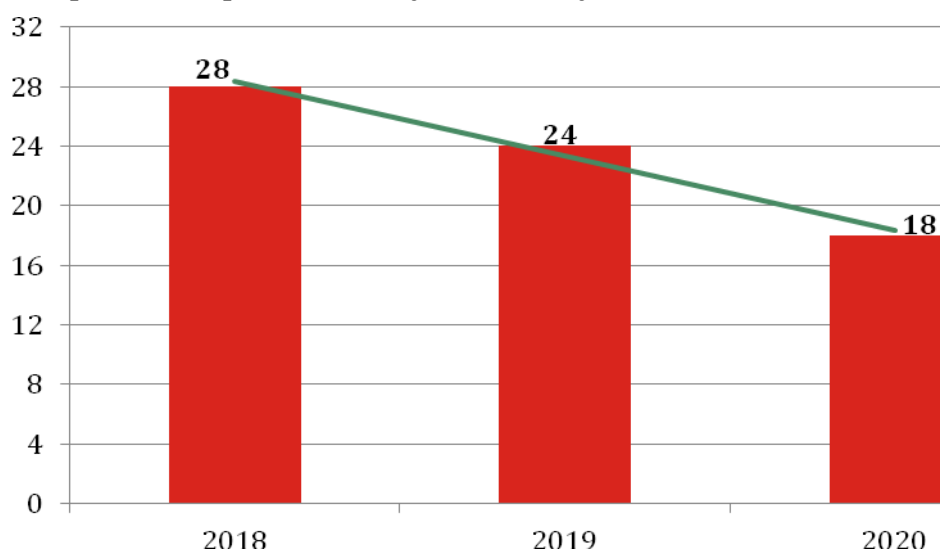
Wykres 3. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Piszczac w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Na przestrzeni lat 2018-2020 liczba rodzin, którym udzielona została pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych ulegała systematycznemu spadkowi – od 2018 roku o 36%. Wśród rodzin, którym zostało udzielone wsparcie z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej w 2020 roku znajdowało się 13 rodzin niepełnych oraz 4 rodziny wielodzietne (rodziny niepełne mogą być jednocześnie rodzinami wielodzietnymi i odwrotnie).

Wykres 4. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku zostało przyznanych łącznie 80 świadczeń rodzinom posiadającym jedno dziecko, 872 świadczenia rodzinom z dwójką dzieci, 1 289 świadczeń rodzinom z trójką dzieci oraz 2 465 świadczeń rodzinom z czwórką lub większą liczbą dzieci. Liczba świadczeń przyznanych rodzinom nie posiadającym dzieci w 2020 roku wyniosła 1 207. Szczegółowe dane w zakresie liczby przyznanych świadczeń niepieniężnych oraz pieniężnych przedstawia poniższa tabela.

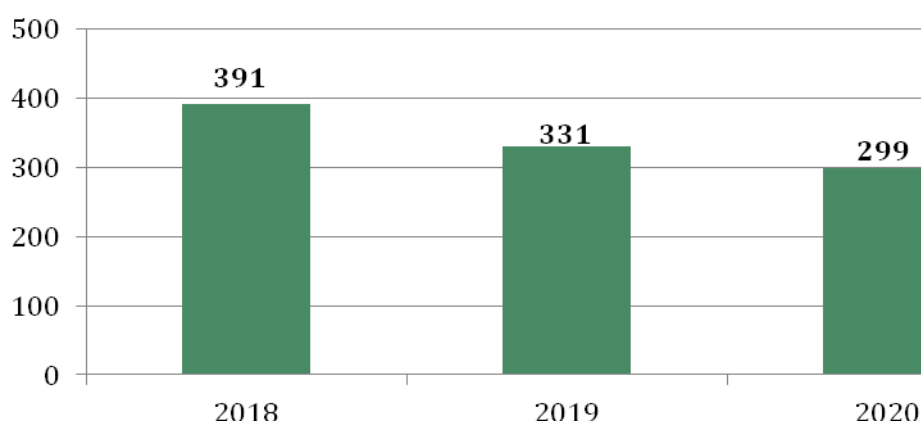
Tabela 4. Typy rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w formie świadczeń w 2020 roku

typ rodzin	liczba świadczeń niepieniężnych	liczba świadczeń pieniężnych	liczba świadczeń ogółem
bez dzieci	927	280	1 207
jedno dziecko	72	8	80
dwoje dzieci	830	42	872
troje dzieci	1 282	7	1 289
czworo i więcej dzieci	2 450	15	2 465

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Na poniższym wykresie zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2018-2020. Można zauważyć, że ze świadczeń tych w 2020 roku korzystało średnio 299 rodzin, czyli o 10% rodzin mniej niż w roku 2019 oraz o 24% mniej w stosunku do 2018 roku.

Wykres 5. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka w latach 2018-2020

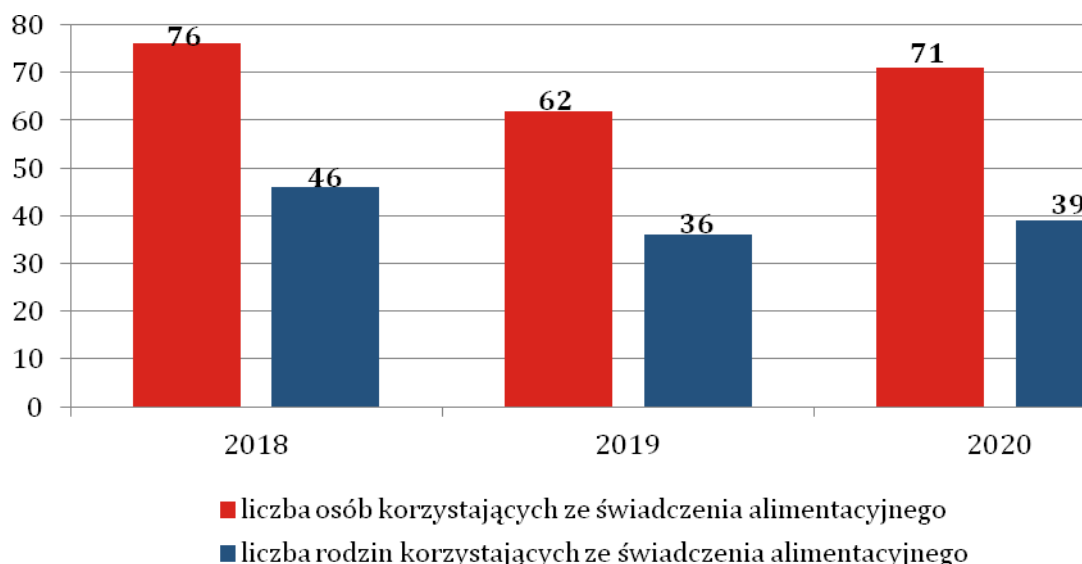
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Osoba uprawniona oznacza osobę uprawnioną do otrzymywania alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza

kwoty 900,00 zł. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów tytułem wykonawczym jednakże nie wyżej niż 500,00 zł.

W roku 2020 z omawianych świadczeń skorzystało 39 rodzin. W latach 2018-2019 można zauważyć spadek liczby rodzin korzystających z tego świadczenia, natomiast w 2020 roku nastąpił niewielki wzrost. Dane w zakresie liczby osób i rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego przedstawione zostały na poniższym wykresie.

Wykres 6. Liczba rodzin i osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w latach 2018-2020

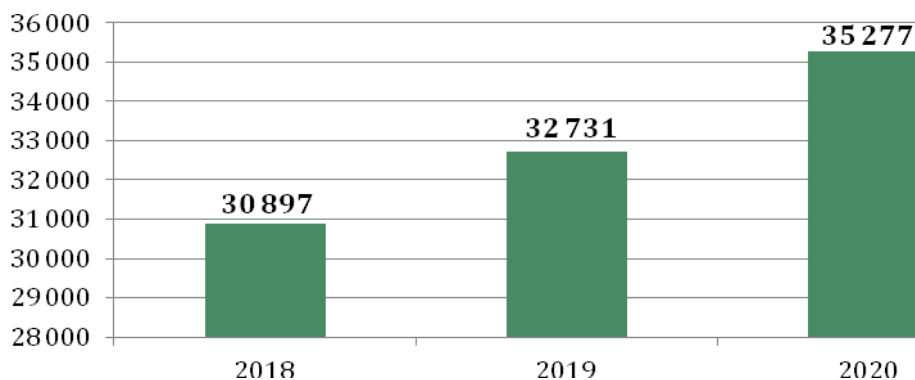

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

W roku 2020 w gminie Piszczac nie było rodzin wspierających, to znaczy takich, które mają za zadanie pomóc rodzinie w przewyżczeniu trudnych sytuacji życiowych (zakres działania obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, racjonalnego prowadzenia budżetu domowego oraz prowadzenia gospodarstwa domowego).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2020 roku poniósł wydatki związane z odpłatnością za pobyt dzieci w pieczy zastępczej na łączną kwotę 35 277 zł. Można zauważyć, że kwota przekazana na pobyt dziecka w pieczy zastępczej w stosunku do 2018 roku wzrosła o 14%.

Tabela 5. Odpłatność za pobyt w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2018-2020 (w złotych)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku w GOPS zatrudniony był 1 asystent rodziny, a z jego usług skorzystało 11 rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Na przestrzeni lat 2018-2019 liczba rodzin, które korzystały z usług asystenta uległa spadkowi, z kolei w 2020 roku wzrosła o 22% względem roku poprzedniego.

Tabela 6. Dane dotyczące asystentury rodziny w gminie Piszczac na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba rodzin, które korzystały z usług asystentów rodziny	12	9	11
liczba asystentów rodziny w Gminie	1	1	1

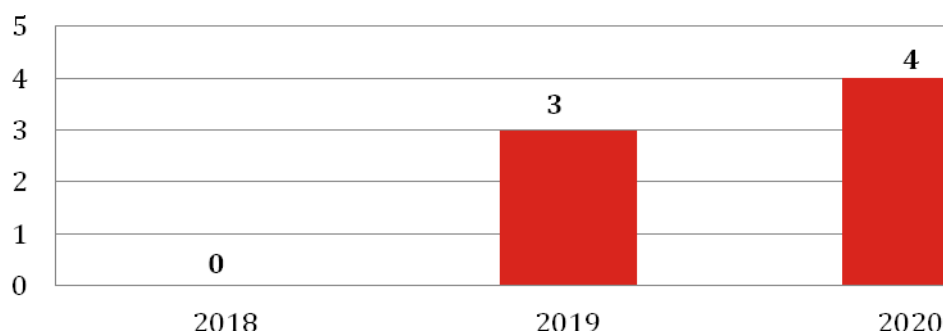
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej otrzymał do realizacji nowe zadanie z dniem 01.07.2018 roku, którym było ustalenie prawa i wypłata świadczeń Dobry Start, przysługujących w związku z rozpoczęciem roku szkolnego dzieciom lub osobom uczącym się do 20 roku życia oraz dzieciom lub osobom uczącym się do 24 roku życia – w przypadku dzieci lub osób uczących i legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności. W 2020 roku w gminie Piszczac wypłacono świadczenia „Dobry start” 916 dzieciom, na łączną kwotę 274 800 zł.

PROBLEM PRZEMOCY WŚRÓD RODZIN

W 2020 roku z powodu przemocy w rodzinie pomoc Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Piszczacu otrzymały 4 rodziny, natomiast w 2019 roku – 3 rodziny. Szczegółowe dane prezentuje poniższy wykres.

Wykres 7. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu przemocy w rodzinie w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta - A” w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

W 2020 roku funkcjonariusze Policji sporządzili 56 formularzy „Niebieska Karta - A”, natomiast zakończono 40 procedur „Niebieskie Karty”, z czego w 33 przypadkach z powodu zaprzestania występowania przemocy. Na przestrzeni omawianych lat zauważalne są wahania w zakresie liczby sporządzonych formularzy „Niebieska Karta - A” oraz liczby zakończonych procedur.

Tabela 7. Dane statystyczne dotyczące procedury „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020

LP.	wyszczególnienie	2018	2019	2020
1	liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta - A”	60	39	56
2	liczba zakończonych procedur	49	26	40

Źródło: Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Na terenie gminy Piszczac nie funkcjonuje Punkt Konsultacyjno-Informacyjny. Mieszkańcy mogą korzystać z usług poradnictwa specjalistycznego, prowadzonego przez psychologa oraz psychologa dziecięcego z programu Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Komisji Alkoholowej w wymiarze 9 godzin. Korzystać z nich mogą wszystkie osoby zamieszkujące Gminę, wśród których występuje problem przemocy w rodzinie oraz problemy wychowawcze. W ramach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych prowadzone są również konsultacje z terapeutą od uzależnień.

W 2018 roku na terenie gminy Piszczac przeprowadzone zostały badania, których istotą było poznanie opinii oraz postaw dorosłych mieszkańców, uczniów oraz

sprzedawców napojów alkoholowych na temat problemu alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego, przemocy domowej, rówieśniczej oraz profilaktyki. W badaniu wzięło udział 198 uczniów, 100 dorosłych mieszkańców Gminy oraz 11 sprzedawców.

PROBLEM PRZEMOCY WŚRÓD UCZNIÓW Z GMINY PISZCZAC

25%

•Odsetek uczniów deklarujących doświadczenie przemocy kiedykolwiek w życiu.

26%

•Odsetek uczniów deklarujących doświadczenie przemocy ze strony rodziców (*spośród tych, którzy doświadczyli przemocy kiedykolwiek*).

38%

•Odsetek uczniów deklarujących występowanie w swojej szkole przemocy między uczniami.

21%

•Odsetek uczniów deklarujących stosowanie przemocy kiedykolwiek w życiu.

PROBLEM PRZEMOCY W RODZINIE WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY PISZCZAC

7%

•Odsetek dorosłych mieszkańców deklarujących doświadczenie przemocy.

14%

•Odsetek dorosłych mieszkańców deklarujących znajomość kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy domowej.

0%

•Odsetek dorosłych mieszkańców deklarujących występowanie przemocy w swoim domu.

32%

•Odsetek dorosłych mieszkańców oceniających pozytywnie stosowanie kar fizycznych wobec dzieci lub wykazujących w tym temacie brak wiedzy.

Z diagnozy problemów społecznych na terenie gminy Piszczac wynika, iż głównymi problemami związanymi z przemocą w rodzinie w Gminie są:

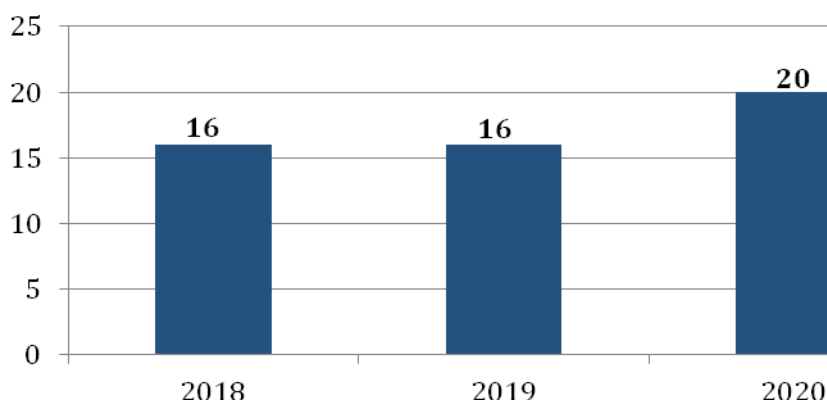
- znaczny odsetek mieszkańców nieoceniających jednoznacznie negatywnie stosowania kar fizycznych w procesie wychowania,
- znajomość kogoś w swoim otoczeniu doświadczającego przemocy domowej przez co siódmego mieszkańca biorącego udział w badaniu ankietowym,
- doświadczenie przemocy przez 25% uczniów biorących udział w badaniu ankietowym.

PROBLEM ALKOHOLOWY WŚRÓD RODZIN

Uzależnienie od alkoholu jest chorobą chroniczną, postępującą i potencjalnie śmiertelną. Nie jest możliwe całkowite jej wyleczenie, a jedynie zahamowanie narastania jej objawów i szkód zdrowotnych.

W 2020 roku z powodu alkoholizmu pomoc i wsparcie z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w gminie Piszczac otrzymało 20 rodzin. W stosunku do lat poprzednich zauważalny jest wzrost liczby rodzin korzystających z tego powodu z pomocy społecznej o 25%.

Wykres 8. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Dane dotyczące działań GKRPA w gminie Piszczac podejmowanych wobec osób uzależnionych w latach 2018-2020 przedstawia poniższa tabela. W 2020 roku członkowie GKRPA przeprowadzili rozmowy z 27 osobami uzależnionymi oraz 35 członkami rodziny osoby uzależnionej. W omawianym roku członkowie GKRPA podjęli czynności zmierzającej do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia wobec 20 osób oraz wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego również wobec 20 osób. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje tabela poniżej.

Tabela 8. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Piszczac wobec osób uzależnionych w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	b.d.	28	27
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	b.d.	28	35
liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	b.d.	28	20
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	b.d.	28	20

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1

Poniżej przedstawione zostały najważniejsze wyniki badań dotyczące spożywania alkoholu na terenie gminy Piszczac.

SPOŻYWANIE ALKOHOLU PRZEZ UCZNIÓW Z GMINY PISZCZAC

24%

•Odsetek uczniów, którzy sięgnęli po alkohol.

20%

•Odsetek uczniów uznających alkohol za łatwy do zdobycia.

18%

•Odsetek uczniów deklarujących, że ich rodzice nie zareagowali na spożywanie przez nich alkoholu mimo, że o tym wiedzieli (*spośród tych, którzy spożywali alkohol*).

SPOŻYWANIE ALKOHOLU PRZEZ DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY PISZCZAC

1%

•Odsetek dorosłych mieszkańców spożywających alkohol z dużą częstotliwością (kilka razy w tygodniu lub/i codziennie).

8%

•Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy wykonywali obowiązki służbowe pod wpływem alkoholu (*spośród tych, którzy spożywają alkohol*).

5%

•Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy kierowali pojazdami pod wpływem alkoholu (*spośród tych, którzy spożywają alkohol*).

13%

•Odsetek dorosłych mieszkańców będących świadkiem spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na terenie swojej miejscowości.

Z diagnozy problemu alkoholowego na terenie gminy Piszczac wynika, iż głównymi problemami na terenie Gminy są:

- brak reakcji rodziców na spożywanie alkoholu przez ich dzieci;
- znaczny odsetek uczniów uznających alkohol za łatwo dostępny na terenie swojej miejscowości;
- problem kierowania pojazdami pod wpływem alkoholu na terenie Gminy;
- problem spożywania alkoholu przez kobiety ciężarne;

ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest to metoda analizy strategicznej pozwalająca skonfrontować ze sobą pozytywne i negatywne czynniki wewnątrz oraz na zewnątrz. Innymi słowy SWOT jest sposobem organizowania faktów, umożliwiającym zrozumienie danych

i dostrzeżenie wynikających z nich konsekwencji. Polega na podzieleniu zebranych informacji na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- **S (Strengths)** – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę;
- **W (Weaknesses)** – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę;
- **O (Opportunities)** – szanse: wszystko to co stwarza szansę korzystnej zmiany;
- **T (Threats)** – zagrożenia: wszystko to co stwarza niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwinięta infrastruktura kulturalna, sportowa i rekreacyjna. ▪ Rozwinięta infrastruktura edukacyjna, w tym dostęp do szkół podstawowych oraz przedszkoli. ▪ Zasoby instytucjonalne i ludzkie działające w obszarze wsparcia osób i rodzin: GOPS, GKRPA, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grupy robocze, Gminne Centrum Kultury i Sportu oraz Gminna Biblioteka Publiczna. ▪ Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie udzielania pomocy i wsparcia rodzinom. ▪ Spadek liczby rodzin korzystających ze wsparcia GOPS z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. ▪ Spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej. ▪ Możliwość skorzystania z usług asystenta rodziny na terenie Gminy. ▪ Stosunkowo mały odsetek dorosłych mieszkańców deklarujących doznanie przemocy w rodzinie. ▪ Mały odsetek dorosłych mieszkańców spożywających alkohol z dużą częstotliwością. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ujemny przyrost naturalny oraz jego spadek na przestrzeni lat. ▪ Spadek udziału osób w wieku produkcyjnym. ▪ Stosunkowo wysoka liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej. ▪ Wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy GOPS z powodu przemocy w rodzinie oraz alkoholizmu. ▪ Brak rodzin wspierających. ▪ Brak świadomości znacznej części mieszkańców odnośnie negatywnych konsekwencji stosowania kar fizycznych wobec dzieci w procesie wychowania. ▪ Występowanie problemu kierowania pojazdami pod wpływem alkoholu oraz spożywania alkoholu przez kobiety ciężarne na terenie Gminy. ▪ Stosunkowo wysoki odsetek uczniów deklarujących występowanie w swojej szkole przemocy między uczniami.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zmiany w przepisach prawnych umożliwiające skuteczniejsze formy niesienia pomocy rodzinom. ▪ Polityka państwa związana ze zwiększa- 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wypalenie zawodowe dotyczące część kadry instytucji pomocowych. ▪ Problem uzależnienia od alkoholu oraz przemocy w rodzinach.

<p>niem środków finansowych na przeciwdziałanie przemocy.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Możliwości pozyskiwania środków finansowych z nowych źródeł finansowania. ▪ Szkolenia podnoszące umiejętności zawodowe osób zajmujących się wsparciem rodzin (szkolenia dla różnych grup zawodowych). ▪ Zwiększenie dostępu do informacji oraz bezpłatnej pomocy i wsparcia dla osób uzależnionych i doświadczających przemocy w rodzinie. ▪ Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej dla rodzin oraz dzieci i młodzieży na terenie Gminy. ▪ Zwiększenie dostępności do placówek zapewniających opiekę nad dziećmi do lat 3. ▪ Wzmocnienie kompetencji wychowawczych wśród rodziców zamieszkujących Gminę. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Niedoinformowanie społeczne odnośnie placówek świadczących pomoc rodzinom. ▪ Wzrost zachowań suicydalnych wśród dzieci i młodzieży. ▪ Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach. ▪ Narastanie zjawiska wyuczonej bezradności. ▪ Podejmowanie zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież. ▪ Zagrożenie problemem podejmowania zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży.
--	--

CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

Celem głównym Programu jest:

Usprawnienie systemu pomocy i wsparcia dla rodzin w gminie Piszczac, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju kompetencji wychowawczych rodziców jako formy wzmacniania podstawowych funkcji rodziny.

Celami operacyjnymi Programu są:

- Rozwój odpowiedniego do potrzeb i zintegrowanego systemu wsparcia rodzin.
- Edukacja społeczna w zakresie podnoszenia kompetencji rodzicielskich oraz tworzenie warunków dla bezpiecznego rozwoju społecznego dzieci.
- Podnoszenie jakości i efektywności usług świadczonych na rzecz wspierania rodziny.

→ Zapewnienie pobytu w pieczy zastępczej oraz objęcie opieką dziecka poza rodziną biologiczną.

Cel operacyjny nr 1			
Rozwój odpowiedniego do potrzeb i zintegrowanego systemu wsparcia rodzin.			
Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
1.1	Udzielanie rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej pomocy finansowej i rzeczowej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.	Liczba rodzin: – objętych pomocą społeczną, – korzystających z zasiłków rodzinnych, funduszu alimentacyjnego.
1.2	Zapewnienie dzieciom i młodzieży pomocy w postaci posiłków, w tym w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.	Liczba dzieci i młodzieży objętych programem.
1.3	Pomoc w zaopatrzeniu dzieci i młodzieży w podręczniki i artykuły szkolne – program „Dobry start”.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.	Liczba osób objętych wsparciem w ramach programu.
1.4	Zapewnienie poradnictwa rodzinnego: psychologicznego, prawnego, pedagogicznego w zakresie uzależnień, terapii indywidualnej, terapii grupowej, terapii rodzinnej dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe.	Liczba osób korzystających z poradnictwa, liczba udzielonych porad, liczba podmiotów udzielających wsparcia.
1.5	Poradnictwo i praca socjalna świadczona przez pracowników GOPS.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.	Liczba rodzin objętych pracą socjalną.
1.6	Współorganizowanie wycieczek zimowych i letniego dla dzieci i młodzieży.	Placówki oświatowe, Kuratorium Oświaty, Gminna Biblioteka Publiczna, Gminne Centrum Kultury i Sportu	Liczba osób korzystających z wycieczek zimowych i letniego.
1.7	Udzielanie wsparcia w ramach ustawy „Za Życiem”.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy.	Liczba rodzin objętych wsparciem.
1.8	Kontynuacja realizacji rządowego programu dla rodzin wielodzietnych „Karta Dużej Rodziny”.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy.	Ilość złożonych wniosków, ilość wydanych Kart.
Cel operacyjny nr 2			
Edukacja społeczna w zakresie podnoszenia kompetencji rodzicielskich oraz tworzenie warunków dla bezpiecznego rozwoju społecznego dzieci.			
Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki

2.1	Zapewnienie rodzinom wsparcia asystenta rodziny.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.	Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny.
2.2	Promowanie i wspieranie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.	Placówki oświatowe, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy.	Liczba zrealizowanych działań, liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem.
2.3	Promowanie i tworzenie rodzin wspierających oraz zapewnienie środków finansowych na ich funkcjonowanie.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.	Liczba rodzin objętych wsparciem, liczba funkcjonujących rodzin wspierających.
2.4	Organizacja wypoczynku letniego i zimowego z programem profilaktycznym (alkohol, substancje psychoaktywne, przemoc) dla dzieci i młodzieży.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe.	Liczba dzieci korzystających z wypoczynku z programem profilaktycznym.
2.5	Poszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży.	Placówki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Urząd Gminy, organizacje pozarządowe.	Liczba dzieci korzystających z zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, liczba dostępnych zajęć.
2.6	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez utworzenie placówki wsparcia dziennego, świetlic wiejskich oraz szkolnych.	Placówki oświatowe, Urząd Gminy, NGO, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	Liczba funkcjonujących placówek wsparcia dziennego.
2.7	Współorganizowanie wydarzeń/imprez integrujących rodziny oraz promujących zdrowy tryb życia.	Placówki oświatowe, Urząd Gminy, organizacje pozarządowe.	Liczba zorganizowanych wydarzeń, liczba uczestników wydarzeń/imprez.
2.8	Współorganizowanie dla rodzin warsztatów w zakresie wzmocnienia kompetencji wychowawczych oraz właściwego wypełniania ról rodzicielskich.	Placówki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe.	Liczba uczestników warsztatów, liczba zorganizowanych warsztatów.
2.9	Realizacja w szkołach programów profilaktycznych rekomendowanych przez PARPA, ORE, KBdsPN, IPIŃ związanych z tematyką uzależnień od substancji oraz zjawiskiem przemocy.	Placówki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktycznych.

2.10	Udzielanie pomocy w formie stypendiów, zasiłków szkolnych.	Urząd Gminy.	Liczba przyznanych stypendiów i zasiłków szkolnych.
2.11	Realizacja warsztatów/programów rozwijających umiejętności psychospołeczne dzieci i młodzieży.	Placówki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe.	Liczba przeprowadzonych warsztatów/programów, liczba uczestników.
2.12	Wsparcie rozwoju dzieci i młodzieży poprzez poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne.	Placówki oświatowe, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.	Liczba dzieci korzystających z porad psychologicznych i pedagogicznych w szkołach.

Cel operacyjny nr 3			
Podnoszenie jakości i efektywności usług świadczonych na rzecz wspierania rodziny.			
Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
3.1	Organizowanie szkoleń/warsztatów rozwijających kompetencje zawodowe pracowników instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	Liczba zorganizowanych szkoleń/warsztatów, liczba osób biorących udział w szkoleniach/warsztatach.
3.2	Organizowanie superwizji i wsparcia dla asystentów rodziny i pracowników socjalnych.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.	Liczba zorganizowanych superwizji, liczba osób biorących udział w superwizjach.
3.3	Udzielanie informacji o instytucjach świadczących pomoc na rzecz rodziny, informowanie o możliwościach i perspektywach poprawy swojej sytuacji.	Placówki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Zespół Interdyscyplinarny.	Liczba rozpowszechnionych informacji.
3.4	Propagowanie idei wolontariatu i innych form aktywności społecznej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, placówki oświatowe	Liczba wolontariuszy.
Cel operacyjny nr 4			
Zapewnienie pobytu w pieczy zastępczej oraz objęcie opieką dziecka poza rodziną biologiczną.			
Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
4.1	Monitorowanie i ocena sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.	Liczba dokonanych okresowych ocen sytuacji dziecka umieszczonego

	umieszczonego w pieczy zastępczej.		w pieczy zastępczej.
4.2	Podejmowanie współpracy z podmiotami działającymi na rzecz powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.	Liczba dzieci powracających do rodzin biologicznych, liczba spotkań zespołów ds. oceny sytuacji dziecka.
4.3	Organizowanie wsparcia merytorycznego i współfinansowanie pobytu dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.	Liczba świadczeń, wysokość poniesionych nakładów finansowych.
4.4	Współfinansowanie pobytu dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.	Wysokość poniesionych nakładów finansowych, liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
4.5	Prowadzenie pracy z rodziną biologiczną w celu powrotu dziecka z pieczy zastępczej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.	Liczba rodzin, z których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej, objętych wsparciem asystenta rodziny.
4.6	Prowadzenie działalności i organizowanie wydarzeń na rzecz promocji rodzicielstwa zastępczego.	Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, NGO.	Liczba zorganizowanych działań/wydarzeń. Liczba odbiorców działań/uczestników wydarzeń.

ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu Wspierania Rodziny są mieszkańcy Gminy – głównie:

- rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- rodziny, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej,
- rodziny przeżywające kryzys,
- rodziny w których występuje przemoc domowa i dotknięte są uzależnieniami od alkoholu, narkotyków lub innych substancji.

Program kierowany jest także do przedstawicieli instytucji i służb pracujących na rzecz rodzin oraz dzieci i młodzieży.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zadania Programu Wspierania Rodziny na terenie Gminy Piszczac na lata 2022-2024 finansowane będą z następujących źródeł:

- środki własne Gminy,
- środki finansowe z funduszy zewnętrznych, w tym rządowych, pozarządowych, programów celowych i funduszy unijnych.

MONITORING PROGRAMU

Monitoring realizacji Programu Wspierania Rodziny na terenie gminy Piszczac na lata 2022-2024 będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu danych będących w posiadaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jako koordynatora Programu i jednocześnie instytucji wiodącej przy jego realizacji. Dodatkowo pozyskiwane będą informacje od innych instytucji i podmiotów w zakresie wskazanym w Programie. Działania wyznaczone do realizacji będą obszarami podlegającymi monitorowaniu. Rezultatem monitoringu będą sprawozdania roczne, o których mowa w art. 179 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

WSKAŹNIKI MONITORINGOWE

Wskaźniki monitoringowe, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, określone zostały w oparciu o przewidywane rezultaty zadań, a także przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym okresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny. Zarówno monitoring jak i ewaluacja prowadzone będą między innymi w oparciu o niżej przedstawione wskaźniki monitoringowe. Katalog wskaźników może być uzupełniany bądź modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji i zasobów. Wartości bazowe oznaczają dane dla roku poprzedzającego wdrożenie Programu, natomiast wartości docelowe wskazują pożądane wartości, oznaczające osiągnięcie poszczególnych celów.

Tabela 9. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów .

Lp.	Cel operacyjny	Wskaźnik	Wartość bazowa (w 2020 roku)	Wartość docelowa (w 2024 roku)
1	Rozwój odpowiedniego do potrzeb i zintegrowanego systemu wsparcia rodzin.	Liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	0	1
		Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w Gminie (w %).	4,8	poniżej 4,2
		Udział rodzin korzystających z pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy GOPS (%).	5,3	poniżej 5,0
2	Edukacja społeczna w zakresie podnoszenia kompetencji rodziciel-	Liczba zorganizowanych warsztatów dla rodziców wzmacniających kompetencje wycho-	brak danych	do 4

	skich oraz tworzenie warunków dla bezpiecznego rozwoju społecznego dzieci.	wawcze.		
		Liczba asystentów rodziny.	1	do 2
		Liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny.	11	do 20
		Liczba rodzin wspierających.	0	do 3
3	Podnoszenie jakości i efektywności usług świadczonych na rzecz wspierania rodziny.	Liczba zorganizowanych szkoleń/warsztatów dla pracowników zajmujących się wspieraniem rodziny.	brak danych	do 4
		Liczba działań informacyjnych w zakresie wsparcia rodziny.	brak danych	do 10
		Liczba wolontariuszy działających na rzecz rodzin.	0	do 10
		Liczba grup wsparcia dla rodziców.	0	1
4	Zapewnienie pobytu w pieczy zastępczej oraz objęcie opieką dziecka przebywającego poza rodziną biologiczną.	Kwota odpłatności za pobyt dziecka w pieczy zastępczej (zł).	35 277	powyżej 35 277

EWALUACJA PROGRAMU

Ewaluacja – jej celem jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu programu w następnym okresie programowania.

Cele badawcze ewaluacji Programu Wspierania Rodziny powinny opierać się na:

1. ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
2. ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
3. opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

W ramach ewaluacji należy przyjąć zasadę triangulacji technik badawczych poprzez zróżnicowane metody pomiaru, tj.:

- analizę dokumentów,
- badanie ankietowe adresatów Programu,
- badanie poprzez zogniskowany wywiad grupowy realizatorów Programu.

Przyjęte kryteria ewaluacji Programu to:

- a) Kryterium skuteczności (plan a wykonanie) – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.
- b) Kryterium efektywności – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.
- c) Kryterium użyteczności – ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.
- d) Kryterium trafności – rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom.

Dla skutecznego pomiaru rezultatów realizowanych działań należy uzyskać dane o realizacji poszczególnych celów od poszczególnych realizatorów działań i zastosować kartę oceny, która znajduje się poniżej.

KARTA OCENY

Nr zadania:.....

Tytuł:.....

Realizator:.....

CELE		DZIAŁANIA		REZULTATY				Uwagi	
ogólne	szczegółowe	zaplanowane	zrealizowane	twarde		miękkie			Dodatkowe (wartość dodatnia)
				założone	osiągnięte	założone	osiągnięte		

REALIZATORA PROGRAMU

1.1. Dotychczas realizowane programy profilaktyczne:

.....

2. ADEKWATNOŚĆ

2.1. Grupa docelowa (do kogo skierowany był projekt?):

.....

2.2. Potrzeby beneficjentów (czy i w jaki sposób je badano?)

.....

3. UŻYTECZNOŚĆ (na podstawie informacji zawartych w sprawozdaniu)

3.1. Co może wskazywać na dużą przydatność rezultatów dla beneficjentów?

.....

3.2. Co może wskazywać na małą przydatność rezultatów dla beneficjentów?

.....

Monitoring realizacji Programu Wspierania Rodziny na terenie gminy Piszczac na lata 2022-2024 będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu danych będących w posiadaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jako koordynatora Programu i jednocześnie instytucji wiodącej przy jego realizacji. Dodatkowo pozyskiwane będą informacje od innych instytucji i podmiotów w zakresie wskazanym w Programie. Działania wyznaczone do realizacji będą obszarami podlegającymi monitorowaniu. Rezultatem monitoringu będą sprawozdania roczne, o których mowa w art. 179 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.